

40 din., čemu leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravišтво sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravišтво je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

59. štev.

Maribor, dne 21. maja 1924.

Letnik XVI.

Mesto razpleta krize — zaplet.

Vladina kriza traja že okoli dva mesca. Že davno bi se bila morala rešiti ter bi se tudi rešila, ako bi se reševala na parlamentarni način.

Kriza Pašičeve vlade je nastopila s prihodom Radičevih poslancev v narodno skupščino v Beograd. Prihod se je zgodil proti vsemu pričakovanju Pašiča in njegovih radikalov. »Ne bodo prišli!« to je bil stalni refren, ki se je čul iz vrst vladinih pristašev, ko se je napovedal prihod hrvatskih poslancev. Ko pa so v resnici prišli, je kriza vlade započela.

Temeljna napaka pri rešitvi te krize je bila v tem, da se kriza ni reševala v parlamentu, marveč se je prenesla na dvor ter povse izročila neodgovornemu faktorju. Ako bi naša država bila parlamentarna država, bi se morala verifikacija hrvatskih mandatov vršiti takoj brez vsakega odlaganja skupščinskih sej. Pašiču pa je on sam in njegova stranka več nego parlament in narod in vladar, in zato je proglasil načelo: »Parlament, v katerem jaz nimam večine, se mora razpustiti ter se morajo razpisati nove volitve pod mojim vodstvom!« Tako ne sme govoriti ustavni, parlamentarni minister, tako govori in ravna absolutistični samosilnik, ki se čuti vzvišenega nad zakonom, ker smatra svojo voljo za zakon. Ako bi se bila po običaju parlamentov vseh kulturnih držav takoj izvršila verifikacija hrvatskih mandatov, bi bilo zadosteno parlamentarnemu principu in kriza bi se rešila tako, kakor se rešuje povsod, kjer je odločilna volja naroda, reprezentirana v večini poslancev. Ker se to ni zgodilo, je kriza bila potisnjena na teren, kamor v normalnih razmerah ne spada.

Anomalije so se vršile zaporedoma. Pašič-Pribičevićeva kompanija je lagala dan na dan, da je parlament obsojen na smrt, da se sploh ne bo več sestel, da ima Pašič volilni mandat v žepu. Čez mesec dni je dobil Pašič poziv, da sestavi koncentracijsko delovno vladu. S tem so bila radikalno-demokratska zatrjevanja o volilni vladi postavljena na laž. Pašič vlade ni mogel sestaviti, ker za njo ni dobil v parlamentu večine. Ista usoda je zadela njegovega figuranta Trifkoviča. Predsednik skupščine Lj. Jovanović ni niti poizkusil sestaviti ponujeno mu koncentracijsko vladu.

Naposled je koncem preteklega tedna dobil mandat predsednik opozicionalnega bloka, Ljuba Davidovič. Ni sicer mogel sestaviti vlade široke koncentracije, ker Pašič svojim radikalom ni dovolil sodelovanja, mogel pa je kroni dati jamstvo, da sestavi delovno koalicijsko vladu, ki bi takoj na prvi seji narodne skupščine imela za sebe 134 glasov, ki se bodo po verifikaciji vseh hrvatskih mandatov pomnožili za 43 glasov, dočim Pašič-Pribičevićeva koalicijska razpolaga samo s 122 glasovi.

Davidovičeva ponudba, da sestavi koalicijsko vladu opozicionalnega bloka, je bila v nedeljo odklonjena. Kakor se poroča, je vladar Davidoviču odgovoril, da se mu zahvaljuje za trud, da pa vsled Radičevega proglasa in vsled premalega števila Srbov ne more pristati na to, da bi vladu podpirali Radičevci, čeprav priznava, da je bil Davidovičev mandat neomejen.

Po odklonitvi Davidovičevega mandata se je nekoliko hipov mislilo na izvenparlamentarno nevtralno vladu, ki bi se naj sestavila iz uglednih, vplivnih in strokovno usposobljenih oseb. Ker je ta kombinacija trčila ob odpor opozicionalnega bloka ravno tako, kakor ob odpor Pašič-Pribičevićevega bloka, je ta misel padla v vodo. Zaupni mož krone, berlinski poslanik Balugdžič, se je v ponedeljek predpoldne posvetoval s Pašičem najprej o izvenparlamentarni vladi, in ko je Pašič to odklonil, se je Balugdžič z njim razgovarjal o delovni vladi. Ob dvanajsti uri je Pašič dobil poziv na dvor, kjer se mu je ponudil mandat, da sestavi poslovno vladu, ki mora takoj izvršiti verifikacijo Radičevih mandatov, potem pa se zaključi parlamentarno zasedanje do 20. oktobra. O tem se je Pašič posvetoval s svojimi ministri. Seja ministrskega sveta je trajala do pol devete ure zvečer. Po seji je Pašič šel na dvor ter tamkaj javil, da mandat sprejme.

Dvomesecna kriza je torej rešena tako, da je dobil Pašič mandat za poslovno vladu, ki naj verifika hrvatske poslaniške mandate. Ali se bo to v istini zgodilo, bo pokazala bližnja bodočnost. V radikalnih krogih se že širijo vesti, da je Pašičev posloven mandat samo formalen, da mu bo kmalu sledil končni mandat za volilno vladu. Ti krogi pričakujejo, da bo Pašiču uspelo, da se s svojo vladu do 20. oktobra pred parlamentom sploh ne pokaže, ker bi se sicer po verifikaciji hrvatskih poslaniških mandatov morala že prej nanovo začeti kriza reševati, ker bi se Pašič v tem slučaju ne mogel več izgovarjati, češ, da se ne vidi jasno, na kateri strani je večina v narodni skupščini.

Kriza vlade se je za zdaj rešila tako, da Slovenci in Hrvati ne moremo biti zadovoljni. Mi smo ponudili roko v sporazum, ta roka pa je bila odklonjena. Mi to dejstvo na kratko beležimo ter bomo, kakor so izjavili voditelji opozicionalnega bloka, pazljivo in hladnokrvno spremljali nadaljni razvoj sedanjih krize. Sedanja rešitev je samo provizorična, začasna. Ona ne pomeni razpleta, marveč

vedno hujši zaplet krize, ki se od dne do dne vedno bolj razvija v smeri državne krize.

Potek in začasna rešitev krize dokazuje, da centralistična državna ureditev, ki se principiarno opira na takozvano narodno jedinstvo, ne pozna enakopravnosti. Vlada opozicionalnega bloka se ni smela sestaviti ter ni smela nastopiti, ker bi v njej bilo zastopanih preveč Hrvatov in Slovencev, a premalo Srbov. Kaj ne da, to je idealna enakopravnost! To je formula narodnega jedinstva v praksi! Hrvati, Srbi in Slovenci so v teoriji samo eden narod. V praksi pa so Hrvati in Slovenci nekaj drugega, kakor Srbi. Srbi morajo vladati, Hrvati in Slovenci pa se pokoriti! Kriza je dokazala vso hinavščino centralizatorjev in klicarjev formule o narodnem jedinstvu. To je uspeh, ki se ne more in ne sme omalovaževati in ki bo veliko doprinesel h končni in edini pravilni rešitvi državne krize in vprašanja o pravi državni ureditvi.

Malo je ljudi v naši državi, ki čutijo z in za državo, pa se radujejo sedanjega izhoda iz krize. Med temi ljudmi so kajpada slovenski demokrati z dr. Žerjavom in pa dr. Kramerjem na čelu. »Jutro« v svoji številki dne 20. maja imenuje rešitev krize »odločitev nepregledne važnosti« in ugotavlja, da je »zmaga nacionalnega (Pašič-Pribičevićevega) bloka še posebej zmaga demokratske stranke in njene šefa Svetozarja Pribičevića, inoča aristidične nesebičnosti, požrtvovalnosti in apostolske gorečnosti.« Hkrati najavljuje demokratsko glavno glasilo oster boj zoper federaliste. V svoji nedeljski številki (18. maja) »Jutro« napoveduje: »Med pristaši državnega edinstva in federalisti mora priti do odločilnega spopada. Ta spopad bo hud, neizpros in se ne bo dal opravičiti z rokavicami. Fronta državnega edinstva je močna. Nasprotniki se umikajo odločitvi. A dan obračuna pride. In to pod vodstvom vlade, ki ne bo prisegla na ustavo samo na videz, temveč iskreno in trdno odločena, da državno edinstvo obvaruje z vsemi sredstvi. Vsako odlaganje te odločilne bitke slabi državo in njeno misel.«

Slovenski demokratje torej napovedujejo borbo, in to hudo, neizprosno, brez rokavic. Mi gospodom demokratom odgovarjamo: Samo doli z rokavicami! Krepke kmetske pesti sploh nimajo rokavic! In te pesti vas bodo pri bodočih volitvah tako udarile, da se boste kakor ščurki skrili v najtemnejše luknje! Vi, gospodje liberalci, napovedujete borbo celemu slovenskemu narodu. Ali ne veste, da se je boj proti narodu vedno končal s konečno zmago naroda? Tako se bo končal tudi ta boj. Ideja avtonomije bo zmagala. S to zmago slovenskega ljudstva bo tudi zmagala prava državna misel. In poražen bo blok korupcije in nasilja.

Po svetu.

Spor med Rumunijo in Turčijo. Nedavno je še Rumunija iskala turško zavezništvo proti Rusiji, sedaj je pa nenadoma nastal oster spor med obema državama. Rumunija je nepričakovano prepovedala turškim državljanom več kot dvomesечно bivanje v Rumuniji. Turki, ki bivajo že dva meseca v Rumuniji, ne dobiyo več dovoljenja za nadaljno bivanje in naznanilo se jim je, da bodo izgnani, če sami ne odpotujejo. V odgovor na to je tudi turška vlada Rumunom na svojem področju omejila vizum za bivanje samo na dva meseca ter sporočila, da bo z Rumunijo tako postopala, kakor Rumunija s Turki.

Razdor zveze nemških industrijalcev. Pokojni veleindustrijalec Stinnes je bil tudi v politiki predstavnik nemške veleindustrije ter jo je držal v okvirju nemške ljudske stranke (Deutsche Volkspartei). Sedaj je ta enotnost nemške veleindustrije s Stinnesom pokopana. Ko so vse nemške politične in druge zveze razpravljale o predlogu strokovnjakov glede reparacijskega vprašanja, se je del industrijske zveze izjavil za, drugi del pa proti. Ta del, ki se je izjavil proti, snuje sedaj svojo samostojno industrijsko zvezo ter bo politično potegnol z nemškimi nacionalisti.

Poljska vlada proti narodnim manjšinam. Zadnji čas se je vrstilo več pritožb proti postopanju poljske vlade z narodnimi manjšinami na področju poljske republike. Pred vsem je protestirala Rusija proti tlačenju narodnih manjšin, ki spadajo po svoji narodnosti k narodom v okvirju federacije ruskih sovjetskih republik. Tudi Nemčija se je zavzela za Nemce v poljskem delu Gornje Šlezije. Poljska vlada je odgovorila Nemčiji in Rusiji v zelo neprimernem tonu in sicer pravi, da se čudi, kako se mora Rusija zavzemati za narodne manjšine, ko v njej še državljanj nimajo svobode, napram Nemčiji pa kratkoma trdi, da se še ničesar ni zgodilo proti Nemcem v Poljski, kar bi moglo dati povod za protest. Te odgovore poljske vlade pa dan na dan postavlja na laž skrajno šovinistična in proti narodnim manjšinam hujšajoča pisava poljskih vladnih listov. Ti listi vodijo predarno kampanjo proti določbam mirovnih pogodb glede narodnih manjšin. Tako je v listu »Gazeta Warszawska«, ki je organ poljskih nacionalnih demokratov, pisal neki poljski pisatelj: »Bodoča Poljska, obnovljena in močna, bo odpravila vse predpravice narodnih manjšin, to je te pravice, ki so vrinjene po nekem angleškem lopovu.« Pod lopovom je mišljen Lloyd Geor-

ge, ki je kakor znano, pripomogel, da so prišla v mirovne pogodbe obstoječa določila glede narodnih manjšin. Tako in podobno pisavo pa spremljajo tudi dejanja. Saj je poljski deželni zbor že sprejel sklepe proti vsaki kontroli Zveze narodov glede narodnih manjšin in proti vsem varstvenim določbam. Najhujše zatira poljska vlada Ukrajince in Nemce. Ukrajincem je v Lvovu kratkoma zaprla univerzo, ukrajinski otroci morajo obiskovati poljske šole in ko so Ukrajinci z lastnimi sredstvi hoteli vzdrževati univerzo in druge šole, so bili izpostavljeni tolikemu nasilju, da so morali s tem prenehati. Ukrajinski visokošolski profesorji in slušatelji so bili preganjani kakor kaki zločinci. Podobno se godi Nemcem. Tudi njim se zapirajo šole, razpuščajo kulturna društva ter pleni njih imovina. Kratko rečeno je vse, kar ni poljsko, izročeno poljskemu narodnemu fanatizmu.

Mednarodna izseljeniška konferenca. Koncem preteklega tedna se je začela v Rimu mednarodna izseljeniška konferenca. Otvoritvi je prisostvoval italijanski kralj in ministrski predsednik Mussolini v spremstvu članov italijanskih konzulatov. Konferenca se udeležuje zastopništvo izseljencev iz 59 držav.

Izjalovljen načrt protiruskega bloka.

Beograjski dopisnik pariškega »Matina« razlaga, kakor trdi iz dobro poučenih virov, da je bilo potovanje češkega diplomata dr. Beneša v Rim in pa potovanje našega kralja v Pariz v zvezi s Poincaréjevim namenom, določiti med vladami Pariza in Rima ter vladami Male antante skupne smernice za protiruski blok. Glede tega bloka sta se bila že poprej dogovorila Poincaré in rumunski minister Duca in v Rimu, odnosno v Parizu, bi se imel sondirati teren za pridobitev Italije in cele Male antante v to protirusko zvezo. Poročevalec ne pove in najbrž tudi ne ve, kako daleč je bila pridobljena že Italija in Češka za ta načrt, gotovo pa je to, da bi se glede protiruske zveze razpravljalo v Rimu in v Parizu.

Volitve v Franciji so ta načrt prekrizale. Francija pod novo vladu gotovo ne bo snovala take zveze in kar se je rumunski zunanji minister domenil s padlim Poincaréjem, to je seveda tudi padlo. Dr. Beneš v Rimu ima gotovo dovolj drugih opravkov in razgovorov ter ne bo sedaj niti omenil, da mu je dal Poincaré za to potovanje še posebna navodila in nasvete, potvanje našega kralja v Pariz je pa itak že preloženo. Poincaréjev načrt že prvotno ni imel pravih izgledov na uspeh radi češke in italijanske previdnosti. Za gotovo pa lahko vzamemo to, da so Pašičevi radikali središče protiruskega tabora in da se je na njih Poincaré lahko najbolj zanašal.

Pašičev glavni pomočnik protiruske politike je njegov duševni sin Spalajkovič. Ta je bil med vojno poslanik v Rusiji in ko je v Rusiji izbruhnila revolucija, je pred večjim društvom pljunil pred pokojnega Ljennina ter ga dolžil, da bo on kriv, če Srbija propade. Ljennin se je samo obrnil in hladno rekel: »Hvalite Boga, da ste Srb in da se nahajate v naši Rusiji!« Spalajkovič teh besed ni razumel ter jih s Pašičem in drugimi vred še danes ne razume. Kot poslanik v Parizu očitno nima drugega posla, kot hujškanje proti Rusiji in kadarkoli se v Beogradu vsled nužnih potreb pojavi na dnevnem redu vzpostavitev normalnih odnosov z Rusijo, prihiti iz Pariza tudi Spalajkovič ter z vsemi sredstvi nastopa proti. Ko je lanska konferenca Male antante v Beogradu začela obravnavati rusko vprašanje, je Spalajkovič tudi nepoklicano nastopil ter prepričil priznanje Rusije, katero je priporočal celo zunanji minister dr. Ninčič vsled raznih potreb, vsled dobrih nasvetov in pa po svoji večji inteligenci.

Po tej konferenci so Rusijo zaporedoma priznale Italija, Anglija in razne nevtralne države. Pri starem je pa ostala od velesil Francija in pa države Male antante. Ko se je na Dunaju razbila rusko-rumunska konferenca, so Rumuni začeli iz strahu snovati, odnosno sebi iskati zaveznike za protirusko zvezo. Iz baltičskih držav in Poljske se taka zveza radi medsebojnih nesoglasij ni dala ustvariti, Rumuniji je odrekla pomoč najprej Turška, potem Japonska, končno Bolgarija in tako je bila edina nada za Rumunijo še Francija, da bi njena vlada po svojem vplivu pridobila za protirusko zvezo celo Malo antanto in po možnosti še kako drugo državo.

Tozadevna pogajanja si lahko predstavljamo. Poincaré je na Pašiča in njegovo vladu trdno računal. Češki dr. Beneš, ki je dober diplomat in zelo uslužen napram velesilam, je pa v Parizu gotovo obljubil, da bo on tako zvezo propagiral tudi v Rimu. Njegov račun pri tem je bil zelo enostaven: Če se Italija za to pridobi, je dobro, ker bi taka široka in močna zveza privabila tudi druge države in v prvi vrsti Poljsko. Če pa Italija odreče, potem se bo pa tudi Češka znala ravnati in ne bo šla v kako zvezo, ki ne bi bila dovolj močna. Češka diplomacija ima pri vseh svojih delih za gladek umik še posebna vrata odprta in ko sedaj celo francoski listi razkrivajo izjalovljene načrte protiruske vojaške zveze, bo obležala vsa odgovor-

Ko je zvedel za to tatvino upravitelj pošte Momčilo Stefanovič, mu je rekel, da ga ne bo spodil iz službe, pač pa si mora nekje denar izposoditi in ga vrniti. Sebič ni mogel dobiti na posodo cele poneverjene svote, pa je enostavno primanjkljaj iz poštne blagajne. Od tega časa naprej se je Sebiču tako prikupila poštna blagajna, da se je je skoro dnevno držal in so pozneje dognali, da je izginilo iz nje 77.000 din. Ko je bil ta primanjkljaj v blagajni ugotovljen, je poštni upravitelj začel nagovarjati Sebiča, naj ukreда torbo poštne blagajne Pita, ki je vsebovala večje množine denarja. Na to prigovarjanje Sebič ni hotel pristati in pri redukciji ga je poštni upravitelj enostavno odpustil iz službe. Z redukcijo Sebiča je prišla cela zadeva v javnost in policija je aretirala šest v zadevo zamotanih poštinskih uradnikov in uslužbencev. Sebič in Stefanovič sta že priznala zločin.

Iz okolice Sarajeva. V selu Kozina v bližini Sarajeva živitarita seljaka Ilija Bartula in Ilija Ilić. Kot sosedu se nista mogla sporazumeti radi mejnikov. Pri obdelovanju zemlje sta se vedno prepirala radi mejnikov in te dni sta se pa čisto po bosansko ljuto sprla, potegnila vsak svoj nož in si puščala med seboj preveč razgretjo kri tako dolgo, da sta oba nezavestna obležala na mestu prepira. Oba junaka moža so prepeljali v sarajevsko bolnico, kjer bosta lahko nadaljevala debato o mejnikih.

Oropan mrlič. V Mostaru je umrl pred dvema mesecema neki veleposestnik. Njegova žena, ki je često prihajala na grob, je nekega dne opazila, da je grob razkopan. Oblast je uvedla strogo preiskavo, ker je bil mrlič popolnoma oropan. Prijet je bil bivši grčar, ki je nosil obleko umrlega in je tudi prodajal predmete, oropane mrliču.

Poplave in vremenske nepravilnosti. Letošnjo pomlad bo Slavonija pominila dolga časa. Se nikoli ni menda doživela tako silnih poplav, kakor so bile one od Donave. Save in sedaj od Drave. Drava je začela v svojem dolinem toku naglo naraščati in pri Osijeku je prestopila bregove. Preplavila je celo Podravje ter napravila v tej rodovitni pokrajini ogromno škodo. Prebivalstvo je moralo vas, ležeče v ravnini, zapustiti; pribežalo je z živino vred v Osijek, kjer se sedaj nahaja več tisoč beguncev. Narastla voda je porušila po vaseh mnogo poslopij. Poleg Drave je silno narastla Donava, in je priplavila Vukovar. Dosegla je že višino 6.80 m nad normalo, vendar je opaziti, da polagoma cpada. Poleg poplav divjajo v teh krajih hude nevihte, združene večinoma s točo in hudimi navli. Tudi iz Črnegore prihajajo poročila o hudih nevihtah. V okrajih Nikšić in Podgorica je par dni zaporedoma padala debela toča; uničila je popolnoma vinograde, sadno drevje in vrtove. Ljudje so obupani, ker bo pomankanje vsled tega še hujše.

Interes grških kapitalistov za našo državo. Dasiravno je Grčija manjša država, je denarno vendarle zelo močna, ker grški trgovci posedujejo trgovine v vseh državah. Zlasti na vzhod, v Carigradu, Siriji, Egiptu te trgovine v večjem delu v grških rokah. Z izgubo Male Azije, zlasti Smirne, je izgubil grški kapital eno najvažnejših podmočij. Sedaj so se začeli zanimati grški krogi za ekonomske razmere naše države. V Beogradu se muči posebna komisija, katero je poslalo grško trgovsko ministrstvo, da prouči gospodarske razmere ter uredi končno tudi vprašanje prevoznih tarifov na progi Gjevgjelija—Solun.

Novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo (zasebni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija t. l. ter trajajo štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. 292 9—1

Iz Maribora.

Socialistom okrog magistrata in »Volksstimme« Socialdemokrati so prestudirali volilne imenike. Takoj so začeli napadati uradništvo na magistratu, češ, da je volilne imenike slabo in površno sestavilo. Vsega zla so seveda krivi klerikalci. V tej zadevi kratek odgovor. Odgovoren za vse delo in poslovanje na magistratu je župan Grčar. Ako bi on imel red v svoji pisarni, bi držali red tudi podrejeni mu uradniki. Ker pa župan ne pozna reda, ga seveda tudi uradniki ne poznajo. Župana ob osmih, poldevetih, devetih in še celo ob desetih ne najdeš v uradu. Navadno po deseti uri stopica na magistrat. Ali je to vspodbuden vzgled za uradništvo? Župan bi moral biti prvi in zadnji v uradu. Seveda če je župan površen in nereden, tudi ne more dovolj odločno nastopiti zoper neredno in površno uradovanje, ker mu vsak uradnik lahko zabrusi v obraz: »Tiho, g. župan! Vi sami niste boljši od nas.« Sicer pa je kličanje socialistov glede volilnih imenikov popolnoma neosnovano. Dozdaj se vlagajo reklamacije že okroglo dva meseca in v celi tej dobi je bilo vloženih posameznih upravičenih reklamacij zoper volilne imenike morebiti 15. To kaže, da volilni imeniki ne obsegajo tako velikansko množino pogrškov. Sicer pa je postavodajalec zato določil reklamacijsko dobo, da stranke volilne imenike pregledajo in nedostatke popravijo. G. Bahun kaj rad brska po raznih zaprašenih aktih, naj pa vzame zdaj volilne imenike v delo. Bahun, Družović, Grčar in druge socialistične veličine bi seveda radi videli, da bi magistratno uradništvo vpisalo v volilne imenike vsaj štirikrat toliko socialdemokratskih volilcev, kakor jih je v resnici, pa tega ne more storiti, ker socialistov pač ni in jih ni. Bahunovcem je pač zelo na poti ta prešmentani narodni blok. Kaj ne? Je pač že tako, da za Bahuna in za njegove pristaše nikdo ne mara. — Očividno je tudi to, da hočejo socialistični voditelji a la Bahun svojo zanikarnost glede reklamacij in drugih zadev svojih pristašev prikriti sedaj na ta način, da napadajo in obdolžujejo ma-

gistratne uradnike, ki so pa po večini ravno od sedanjega občinskega sveta definitivno sprejeti.

Za to izgubo bosta odgovarjala Grčar in Bahun. V eni zadnjih števil našega lista smo poročali, da je znana izvoznikarska trdka Predovič-Pregljevič ustavila klanje v mestni klavnici in odpustila iz službe svoje nastavljenice. G. župan Grčar in občinski svetnik Bahun sta se potegovala, da se sklene s to firmo pogodba, potom katere bi bila ta trdka neomejeni gospodar v mestni klavnici ter hladilnici. Radi predpogajanj za sklep te pogodbe so se mariborski mesarji preselili k Welletu in je mestna klavnica že nekaj časa prazna. Po Bahun-Grčarjevi pogodbi bi dobivala firma Predovič-Pregljevič led iz klavnice kos po 5 din., a drugi mariborski mesarji so ga morali plačevati po 8 din. Kompanjona Predovič-Pregljevič sta se razšla, porabila mestnega leda za 10.000 din. in sedaj noče nobeden plačati te svote. Občina se bo gotovo obrisala samo na ledu za več nego 40.000 K, a odgovornosti za to izgubo in za brezposelnost mestne klavnice nosi socialpatrijotski župan Grčar, njegov oproda tata Bahun in vsi socialistični občinski odborniki. Po slovesu firme Grčar-Bahun iz magistrata še bo mariborska javnost strmela, kako so znali socialpatrijotje gospodariti v zasebni dobroti, a ne v korist obžalovanja vrednih mariborskih davkoplačevalcev!

Razpad delavskega pevskega društva. Tukajšnja podružnica delavskega izobraževalnega društva »Svoboda« je imela dobro pevsko društvo, ki je pa sedaj razpadlo kot žrtev socialdemokratskega strankarstva. Po 1. maju so prinesli socialistični listi izjavo, da je »Svoboda« čisto in izključno socialistično društvo ter da je od pevskega odseka odpadlo samo par protisocialdemokratskih pevcev. V resnici je pa ravno nasprotno, samo par pevcev je ostalo pod čisto socialistično »Svobodo«, vsi drugi so pa istopili, ker ne marajo biti po sile strankarsko porbarvani. Ker so ti pevci pod dobrim vodstvom profesorja Hladky dosegli dostojno višino ter dober sloves pri raznih koncertih, bi bilo razveseljivo, če bi se obdržali kot v resnici svobodni in nepristranski pevski zbor.

Ze zopet policajdemokratsko pehanje za korupcijo. Kakor znano, je mestna občina odslovila iz električnega podjetja inženerja Toplaka. Toplak stanuje v hiši Trgovskega gremija in bo moral sedaj to stanovanje izprazniti. Za stanovanjem g. Toplaka se peha na vso moč znani policajdemokratski trgovec s papirjem g. Vilko Weixl. Weixl ima lepo in obsežno stanovanje v Stolni ulici, a mu je zadišal stan g. Toplaka, ki je ravno v oni hiši, kjer ima g. Vilko svojo papirno trgovino. A zamenjava stanovanja, za katero se poteguje g. Weixl z vsemi demokratskimi »knifi«, bi ne bila na prvi videz nič koruptivna, ako bi ne bil g. Viljem tudi predsednik mariborskega Trgovskega gremija. Kot predsednik gremija hoče dobiti g. Weixl Toplakovo stanovanje zastoj kot nekako nagrado za predsedstvo. Smo res radovedni, ali bodo mariborski trgovci v tem slučaju tolikan kratkovidni, da bodo na pritisk osovraženega demokrata Weixla pristali na brezplačno podelitev stanovanja g. Viljemu, ki ob vsaki priliki rožlja s »tisočaki.« Demokrat je pač vedno koritar in korupcionist, četudi se ponša s premoženjem ter ukvarja z dragim športom pasjereje in pasje dresure.

O državnem ženskem učiteljsku v Mariboru smo dobili sledečo pritožbo: Ravnatelj Voglar se je slabo proslavil kot politik in tudi kot vodja učiteljskega, ki naj podaje pred vsem strokovno izobrazbo in vzgojo. Menda se je sam tega zavedal, zato se je letos hotel pokazati kot vodja in organizator petja ter je dal šolati in uriti svoje kandidatke namesto s praktičnimi nastopi in teoretičnim podukom za učiteljice, za — ženski pevski zbor. Samoumevno ne more nihče nasprotovati primernemu gojenju glasbe in posebej petja, toda brezpogojno neumestno in proti svrham učiteljskega je, ako se na škodo drugih predmetov ter na škodo poglobitve, ki je na učiteljsku tako nujno potrebna ravno v dveh višjih letnikih, žrtvuje čas in trud le za javno pevsko nastope. Dvomimo, da je ravnatelj g. Voglar s tem napravil uslugo starejšim kandidatkinj, še bolj pa dvomimo, da je dosegel v šoli zahtevani in brezpogojno potrebni izobraževalni in vzgojni cilj. Čudimo pa se poklicanim nadzornikom, da ne vršijo svoje dolžnosti, kakor tudi učiteljskemu zboru, da sledi svojemu ravnatelju na pot osebnih ambicij ravnateljstev. Zahtevamo pa že sedaj, da bodi matura na zavodu stvarna in ne formalna in to v interesu šole. Upajmo, da se nas razume!

Po treh mesecih so ga našli. Pred dobrimi tremi meseci smo poročali, da je neznan kam in iz nepojasnjenegega vzroka izginil sprevednik Ivan Kopic iz Maribora. Zapustil je ženo z nepreskrbljenimi otroci. Poročajo nam iz Ptuja, da so kake 3 km nižje mesta potegnili iz Drave možko truplo. Našli so pri utopljenju železničarsko legitimacijo, ki se glasi na ime Ivan Kopic, uro in nekaj denarja. Obraz utopljenca je bil še kljub trimesečnem porivanju po valovih Drave toliko ohranjen, da so ga njegovi tovariši spoznali. V žalostnem slučaju Kopic gre za samomor iz doslej še nepojasnjenegega vzroka.

Sestanek služkinj se tokrat ne vrši zadnjo nedeljo v mesecu, t. j. dne 25. t. m., kakor običajno, temveč na praznik, dne 29. t. m., ob 5. uri popoldan v Lekaršniški 6. V nedeljo, dne 25. t. m., ob 5. uri popoldne, se pa vrši v istih prostorih zborovanje članov delavskega konsumnega društva.

Narodno gledališče. Danes dne 21. maja: Zaprto. — Četrtek, dne 22. maja: »Kamela skozi uho šivanke« Ab. D. — Petek, dne 23. maja: Zaprto. — Sobota, dne 24. maja: »Magda«, Ab. A (premijera).

Remčeva »Magda« na mariborskem odru. V soboto, dne 24. maja, se vprizori v mariborske gledališču izvrina slovenska noviteta Al. Remca »Magda.« »Magda« je, kakor pravi pisatelj, tragedija ubogega dekleta v 12 scenah. V tej drami nastopijo ga Bukšekova, g. Bratina in g. Kovič. Režira ravnatelj drame g. Bratina.

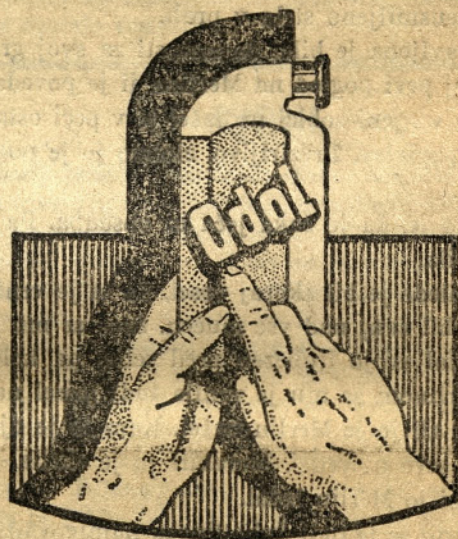
Kat. slov. izobraž. društvo v Studencih pri Mariboru vabi vse svoje člane in prijatelje društva na zanimivo predavanje, ki se vrši v nedeljo, dne 25. maja ob pol 4. uri popoldne po večernicah v društveni sobi. Predava monsig. dr. Anton Medved. — Odbor.

Iz mariborskega sanatorija. Vodstvo tukajšnjega sanatorija nam sporoča, da je vsled padanja draginje tudi v sanatoriju znižana obsebnost v obeh razredih. Ob enem se je otvoril še tretji razred, ter je s tem dana tudi manj premožnim slojem prilika, da se zdravijo v tem zavodu. Državni nameščenci imajo kakor prvotno popust v obeh prvih razredih. Glej oglas na zadnji strani lista.

Nameščanje pisarniških moči. Ker se obrača vedno več takimenovanih kurzovcev, t. j. absolventov in absolutinjav zasebnih trgovskih tečajev, na posredovalnico trgovskega gremija zaradi posredovanja pisarniških mest, objavlja trgovski gremij v Mariboru, da se na te vrste pisarniških moči ne more ozirati in jih vsled pomanjkljive izobrazbe pripisovati trgovcem in industrijcem. Kot pisarniške moči v trgovini in industriji pridejo v poštev samo absolventi državne dvorazredne trgovske šole, trgovske nadaljevalne in kake druge višje šole, ki posedujejo potrebno izobrazbo. Ker stojimo pred zaključkom šolskega leta, prosimo gremij vsa podjetja, ki reflektirajo na absolvente državne trgovske šole, da javijo to gremiju ali pa ravnateljstvu šole v Mariboru.

Delavsko pevsko društvo »Enakost« v Studencih pri Mariboru. To mlado pevsko društvo je bilo v svojem dosedanjem kratkem obstanku zelo delavno. Priredilo je že tri pevske koncerte z dobrim uspehom. Po požrtvovalnem delu članov se je vprizorilo nekaj šaljivih iger, katere so tudi pri zadnjem koncertu dne 3. t. m. v gostilni »Triglav« v Studencih igrali v veliko zadovoljstvo občinstva. Da bi pa to mlado, podjetno in nepristransko društvo zamoglo naprej po začrtani poti, je potrebna podpora od strani občinstva.

Mestno dijavsko kopališče (Ob bregu) je zopet splošno odprto.

**Obdrži zdravo telo,
Za usta, zobe, grlo —
Odol rabi!**

Misli boljše!

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

15

Opazovala je njen zapeti, zamišljeni obraz, njene oči, ki so včasih žarele v čudnem sovražnem ognju, z nezaupanjem je gledala njene tiho obnašanje. In ko je tisto jutro vstopil Merlin v Pavlovo sobo, je šla za njim in jo je videla sedeti na divanu, hladno, mirno, malomarno, tako se ji je vsaj zdelo.

Zasumila je izdajstvo.

V kuhinji je Merlin govoril o ovadbi ter namigoval, da utegne biti izdajalec v hiši —. In pekoča ljubosumnost ji je svetovala prekanjeni načrt, da bi z njim razkrinkala Julietto, jo osramotila pred Pavlom in njegovo materjo —.

In posrečil se ji je.

Pa njen uspeh ji ni prinesel miru. Vso nesrečno in potro se je počutila. Težki vzdih so ji stresali telo. Videla je Pavla — in spoznala je, prepozno spoznala, da je sicer porušila njegovo ljubezen, pa tudi uničila njegovo življenje.

Tudi Anica je občutila bridko resnico Gospodovih besed: »Moje je maščevanje —.«

Molče sta si stala Pavel in Julieta nasproti —.

Na Pavlovem obrazu je odsevala vsa njegova duša.

Ni bilo videti na njem groze, tudi ne sovraštva, le začudenje, brezmejno začudenje —. In nato praznosta —. Tako izgleda otrok, ki ne more razumeti, zakaj so mu razbili njegovo najljubšo igračico —.

Julietta ni rekla besedice. Le njene velike oči so govorile. In te oči so vse priznavale, vso krivdo, ves od-

urni, ogabni zločin. In prosile so, molče, ginjaivo, zaupno prosile, naj ji prihrani ponižanje in sramoto pred materjo in sestrično. Zdelo se ji je, kot bi čutila, da ne more na eden sam udar zamreti velika ljubezen, o kateri ji je šele pred par trenutki govoril —. Poznala ga je, da je velikodušen, dober.

Par trenutkov je vladal moreč, težek molk v sobi.

In polagoma je spet oživel prazni, okameneli izraz na njegovem licu. Déroulède se je spomnil na torbico —. Skrila je torbico, tvegala življenje zanj —. Zakaj? — Če ga je pa ogradila, izdala —!

Ni si znal zediniti teh dveh dejanj.

Misel na torbico pa je oživila v njegovem spominu najslajši, najlepši trenutek življenja, — trenutek, ko ji je razodel svojo ljubezen.

In tedaj jo je pogledal.

V njegovih očeh je ležalo očitanje, tako velika, nežna, očitačo žalost in grenkoba, da se je Anici, ki je videla njegov pogled, zdelo, kot da bi ji moralo srce počiti.

Julietto je zadel Pavlov pogled kakor udar. Razumela ga je. Ko'ena so se ji zazibala, padla je pred Pavla, glava ji je klonila pod težo njene sramote, njenega greha.

VII.

Zadoščen je.

Déroulède se ni genil.

Šele ko so težki koraki Merlinovi in njegovih vojakov zaropotali pred durmi, je Julietta vstala.

Ponižala se je, obtožila se je pred njimi, ki jih je tako hudo užalila. Njeno srce je govorilo zadnji »Z Bogom za večno!« ljubezni, ki jo je vzbudila, pa je koj na to tako neusmiljeno strla v prah.

Pripravljena je bila, da zadosti za svoj greh —.

Ze koj prvi pogled na Merlina ji je povedal dovolj.

Bil je v njeni sobici in našel je v peči ostanke polsežanih papirjev. Prezirljivo, zlobno jo je pogledal, ko je vstopil.

Vedela je, da jo čaka ječa in obsodba. Pa pripravljena je bila.

Déroulède je bil skoraj vesel, da se je vrnil Merlin. Prizor je bil zanj nad vse mučen. Srce se mu je trgalo, ko je gledal svojo ljubezen pred seboj na kolenih.

Z Merlinom se mu je vrnila tudi misel na torbico. Ugibal je, ali jo je Merlin našel. Kam jo je djala Julietta, tega seve ni vedel. Morebiti jo je skrila, ker se je bala, da bi jo Merlin izdal.

Spomnil se je tudi Juliettinega namigovanja in mežikanja med preiskavo.

Ω — sedaj je še le prav razumel! Sram ga je bilo in grenka trpkost mu je legla na dušo. Grdo, nizkotno, ga je varala! Merlin je bil priliznjeno prijazen. Z uslužnim obrazom in dobrohotnim glasom je povedal:

»Državljan Déroulède! Prinašam vam veselo vest, da nismo ničesar našli, kar bi vzbujalo le najmanjši sum o vašem mišljenju in delovanju. Toda povelje sem dobil, da vas moram pripeljati pred odbor za javno varnost, pa najsi najdemo dokaze zoper vas ali ne.«

Ostro je opazoval Déroulèda, upajoč da se bo morebiti v zadnjem trenutku izdal z besedo ali s pogledom ali le samo s kretnjo.

Pa Déroulède ni trenil.

(Dalje prihodnjič.)

Prvovrstni jabolčnik se prodaja v večji množini. Vpraša se pri »Kletarski zadrugi«, r. z. z. o. z., Maribor, Cankarjeva 1. 304 2—1

Vinograd v Jeruzalemskih gorah prodam. V dobrem stanu, vzorno z najzlahnejše vrste razvrščenega nasada je blizu 4 orale, pridelek slovit. Marija Barth, Celje, Aškerčeva 3. 306

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 107

Kupujem in prodajam: koruzo, oves, fižol, zdrav in prebrani jedilni krompir, bukova in gabrova drva za gorivo, vse prvovrstno blago. Izvolite mi ponuditi, odnosno od mene zahtevati ponudbe in cene. Kupujem samo iz prve roke, a prodajam po najsolidnejših cenah. Imam vedno nekaj vagonov na razpolago za točno opremo. Hinko Glocke, Zagreb, Petrova ulica 7. Tel. 23-79. 254

Smrekove in hojeve hlode vsako količino kupi stavebenik Ubald Nassimbeni, Maribor, Vrtna ulica 12. Tam se prevzame tudi vsaka množina lesa za rezanje (žaganje). 269 10—1

Krbjaški mojster Rudolf Štiber v Mariboru, Aleksandrova cesta 40, se priporoča čast. duhovščini za nabavo obleke, zlasti talarjev, in šmizete že gotove. Priporoča ga duh. društvo »Vzajemnost.« 305

SPOSOBEN zavarovalni akviziter za eno največjih in najbolje upeljanih zavarovalnih družb, ki se bavi z zavarovanji vseh vrst, se išče za okraj Maribor. Upoštevajo se le zanesljive moči z dobrimi priporočili, ki žele stalne namestitve. Ponudbe pod »Postranski zasižek« na upravnistvo. 303 3—2

Rudarsko podjetje
na Hrvaškem
1884

izkušenih in večjih kopačev, oženjenih in neoženjenih. Naturalno stanovanje, konzum urejen. Pismene ponudbe pod »Rudar Za-2189« na Publicitas, oglasni zavod, Zagreb, Gundulićeva 11.

oglašujete
samo potom

Najcenejše in najuspešnejše
oglašujete
samo potom

Oglasnega zavoda
Voršič,
Maribor, Slomškov trg 16.
Pojasnila brezplačno!

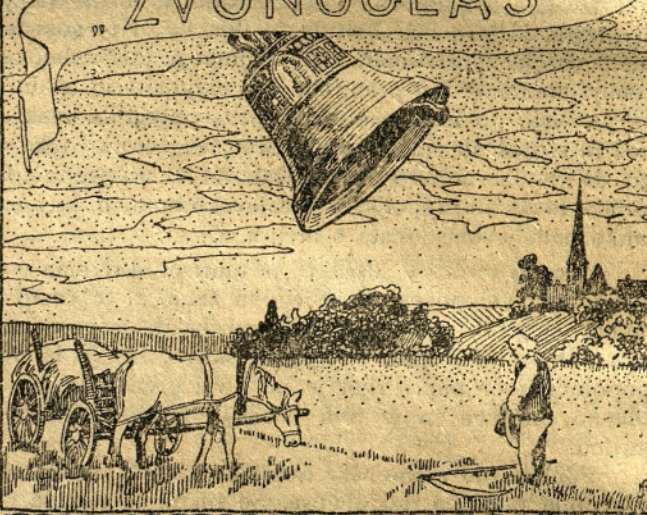
CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,
Maribor, Dravska ulica 15.
Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vilitino.

Trgovina
Martin Šumer
»Konjice«
priporoča veliko izbiro raznega manufakturnega ter drugega blaga po jako ugodnih cenah ter je za došlo sezijo vsakemu dana priložnost, da si pri nakupu oblačila dosti prihrani. 737 50—1

ZVONOLIVARNA
ZVONOGLAS
TOMANOVA ULICA MARIBOR TELEFON ŠT. 74
HITRA POSTREŽBA,
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE.
RAČUN PRI:
ZADRUŽNI-GOSPODARSKI-BANKI
MARIBOR.

ZVONOGLAS

OKUSNO IZDELANI BRONASTI ZVONOVI—
HARMONIČNO AKORDIČNI TRAJNI GLASOVI

ŠKERBEC & GASPARI

preje Ig. Tischler

Maribor, Aleksandrova cesta 19

priporoča prvovrstno banaško moko po najnižjih dnevnih cenah, kakor tudi kavo, sladkor, riž itd.

„SANATORIJ“

MARIBORU

Privatna klinika z najmodernejšimi napravami na polju zdravstva. Spejmejo se vsi bolniki razven umnolnih in takih z :::: nalezljivimi boleznimi. ::::

Prosta izbira zdravnikov.

Cene: I. razred D 160.—, II. razred D 120.—, III. razred D 85.—.

Državni nameščenci v I. in II. razredu znaten popust. Prospekti na zahtevo.

VELIKA RAZPRODAJA!

Za znižanje zaloge se bode

manufakturno blago

Samo prvovrstno blago!

globoko pod nakupno ceno prodajalo, dokler bo na razpolago.

Največja izbira!

Aleksandrova cesta 9 **MARIBOR** Aleksandrova cesta 9

ALOJZ HOBACHER

287 6—2

Prva žebliarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Telefon interurban: Podnart 2.

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Žebli za normalne in czkotirne železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, les i. t. d., žebli za čevlje. Spojeke za odre in prage, spojeke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuke za podobne, zid, cevi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločeno, kolesa itd. Vijalni čepi. Verige.

Vsi v našo stroko sprejete železni izdelki po vzorcih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago!